Funktionsrättsfrågor i media inför valet 2026

- Har media och andra informationskanaler tagit upp frågor som är viktiga för dig?

En rapport från Funktionsrätt Sverige

Text/författare: Tor Gustafsson/Funktionsrätt Sverige

Foto/illustration:

Utgivningsår: 2026

© Funktionsrätt Sverige

Sammanfattning

Efter riksdagsvalet hösten 2022 genomförde Funktionsrätt Sverige en självrekryterande enkätundersökning om hur personer med funktionsnedsättning upplevde medias rapportering inför valet. Den här undersökningen är en uppföljning som genomförts några veckor efter valet 2026.

Vi har varierat frågorna och urvalet något, bland annat har vi den här gången gått via våra medlemsförbund istället för direkt via sociala medier, men upplevelsen hos de som svarat på enkäten stämmer väl överens med enkäten 2022: **Frågor som berör vardag och livsvillkor för personer med funktionsnedsättning lyfts sällan i valrapporteringen.**

Och en inte obetydlig andel – knappt var femte i den här undersökningen – upplever att de inte fått tillräcklig information för att veta hur de ska rösta.

Enkäten besvarades av 206 personer mellan den 22 oktober och den 8 november 2026. 90 procent uppger att de har en funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom.

Resultaten bygger på ett självrekryterat urval och kan inte generaliseras till alla personer med funktionsnedsättning. De ger ändå en bild av hur valrapporteringen har upplevts av dem som svarat.

Några resultat:

• Knappt var femte (19 procent) anger att de inte har fått tillräcklig information för att veta hur de ska rösta – en något lägre andel än 2022 (25 procent).

• Bland dem som **inte** fått tillräcklig information säger **82 procent** att medierna inte tog upp frågor som är viktiga för dem. 15 procent anger att informationen inte var tillgänglig för dem.

• Bland dem som fått tillräcklig information för att rösta tycker **nästan två av tre** att frågor som är viktiga för dem sällan funnits med i valrapporteringen.

• **Hjälpmedel, socialförsäkring och LSS** är de områden där bevakningen i medierna får lägst betyg. Bland dem som uttrycker en

uppfattning tycker hela 93 procent att hjälpmedel bevakats dåligt, 89 procent att LSS bevakats dåligt och 83 procent att socialförsäkringen bevakats dåligt.

• Sammantaget är det **en av tio som har upplevt hinder** som begränsat möjligheten att ta del av valrapporteringen. De hinder som beskrivs gäller främst textning, tempo, otydligt tal och svårbegriplig information.

Lägre valdeltagande

Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i den demokratiska processen på lika villkor. Det är något som betonas i FN:s Funktionsrättskonvention. Ändå ser vi att samhället fortfarande ställer upp hinder för delaktighet. Bristande tillgänglighet är ett återkommande problem, både när det gäller själva röstningen i vallokaler och möjligheten att ta del av samhällsinformation i tillgängliga format. [1]Att samhällets produkter och tjänster är tillgängliga för alla är en förutsättning för full inkludering i samhället.

När FN 2024 granskade hur Sverige lever upp till Funktionsrättskonventionen uppmanades Sverige att **säkerställa tillgängligheten,** bland annat för valkampanjer, röstningsmaterial och vallokaler.[2]

FN uttryckte också oro över att personer med funktionsnedsättning i så liten utsträckning **deltar i det politiska och offentliga livet**, bland annat i valkampanjer.

Valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning är tydligt lägre jämfört med övriga befolkningen. Vid riksdagsvalet 2022 röstade 76 procent bland personer med funktionsnedsättning, jämfört med 87 procent i övriga befolkningen. Valdeltagandet var lägre bland kvinnor med funktionsnedsättning: 74 procent av kvinnorna och 79 procent av männen röstade.[3]

---

[1] https://www.mfd.se/contentassets/9e15435a92e64c39adef7831d24cc665/2024-10-uppfoljning-av-funktionshinderspolitiken-2023.pdf

[2] https://www.mfd.se/material/publikationer/fns-konvention-och-allmanna-kommentar/sammanfattande-kommentarer-avseende-sveriges-kombinerade-andra-och-tredje-periodiska-rapport/

[3] https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf

Public service-uppdraget

Public service-bolagen Sveriges Television, Sveriges Utbildningsradio och Sveriges Radio ska bedriva verksamhet i allmänhetens tjänst. Enligt de public service-uppdrag som regeringen beslutat för perioden 2026–2033 ska programutbudet spegla förhållanden i hela landet och hela befolkningen.

Funktionsrättskonventionen ställer krav på staten att uppmuntra massmedier att framställa personer med funktionsnedsättning som fullvärdiga samhällsmedborgare, utan att falla tillbaka på stereotyper och fördomar.

Men både svenska och internationella forskningsstudier har visat att personer med funktionsnedsättning ofta framställs i just stereotyper – till exempel som offer, hjälte eller skurk (Ljuslinder 2002). Det finns ofta en negativ bild. Personer med funktionsnedsättning framställs som passiva, hjälplösa och vårdberoende (Ghersetti 2007).

Vid FN-granskningen 2024 uttrycktes också oro över att det fortfarande förekommer stereotyper om och negativa attityder till personer med funktionsnedsättning.

Resultat

Information inför röstbeslutet

Tre av fyra svarar att de fått tillräcklig information för att veta hur de ska rösta. Frågan gäller all information inför valet, inte bara mediernas, och många kan ha hämtat underlag från partierna, valkompasser eller intresseorganisationer.

Har du fått tillräcklig information för att veta hur du ska rösta?	**Antal**	**Andel**
Ja	155	75 %
Nej	39	19 %
Vet ej	12	6 %

De 39 som svarat nej fick välja en eller flera orsaker:

Vad bidrog till att informationen inte räckte?	Antal	Andel av 39
Medierna tog inte upp frågor som är viktiga för mig	32	82 %
Det var svårt att förstå vad partierna ville göra	21	54 %
Det var svårt att hitta eller jämföra information	15	38 %
Information jag ville ta del av var inte tillgänglig för mig	6	15 %

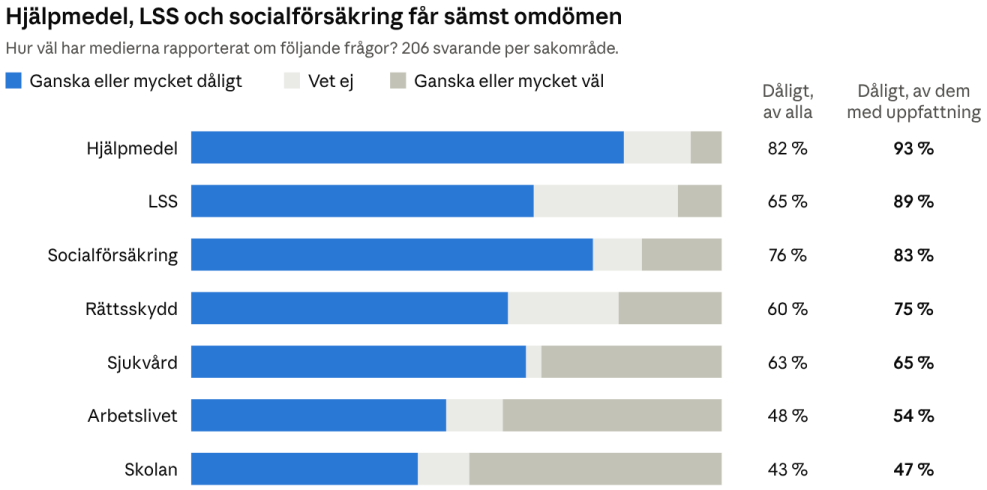
Frågor som är viktiga för de svarande

Sju av tio tycker att frågor som är viktiga för dem har funnits med sällan eller mycket sällan i valrapporteringen. Var tredje svarar mycket sällan.

Hur ofta har frågor som är viktiga för dig funnits med?	Antal	Andel
Mycket ofta	11	5 %
Ganska ofta	46	22 %
Ganska sällan	70	34 %
Mycket sällan	75	36 %
Vet ej	4	2 %

Bland de 155 som fått tillräcklig information för att rösta, tycker 100 personer – nästan två av tre – att frågor som är viktiga för dem sällan funnits med i valrapporteringen.

Bevakningen av sju sakområden

Medierapporteringen om hjälpmedel får sämst omdöme av sju utvalda områden i undersökningen. 139 av 206 svarar att hjälpmedel bevakats mycket dåligt. Därefter följer LSS och socialförsäkringen, till exempel sjuk- och aktivitetsersättning.

Många svarar ”vet ej” om LSS (27 procent) och rättsskydd (21 procent). Det kan tolkas som att frågorna knappt synts alls, men också som att de inte berör alla svarande. Diagrammet visar därför både andelen av alla svarande och andelen av dem som har en uppfattning.

Skolan, arbetslivet och sjukvården får bättre omdömen. För skolan är de nöjda något fler än de missnöjda, medan fler är missnöjda än nöjda med bevakningen av arbetslivet och sjukvården.

Tillgänglighet

De flesta av dem som svarat har kunnat ta del av valrapporteringen. 15 av de 167 som fick frågan om hinder (9 procent) svarar att de upplevt hinder. Bland dem som saknat tillräcklig information anger 6 av 39 att informationen inte var tillgänglig för dem. Sammantaget är det 21 personer, ungefär en av tio, som angett något slags hinder.

I de öppna svaren om hinder och otillräcklig information nämns:

- program och inslag som saknar textning, eller textning som försvinner innan man hunnit läsa
- politiker som pratar i mun på varandra, otydligt tal och högt tempo
- stora informationsmängder som är svåra att sortera, särskilt vid hjärndimma
- behov av lättbegriplig information, bildstöd och teckenspråk
- information som bara ges som korta videoklipp, när man hellre vill läsa
- att man inte har råd med bredband, streamingtjänster eller betalprenumerationer

Siffrorna ska läsas med försiktighet. De som har störst svårigheter att ta del av information nås sämst av en digital enkät. Att få svarande uppger hinder betyder alltså inte att valrapporteringen är tillgänglig för alla.

Jämförelse med valet 2022

Bilden från 2022 står sig. Fler svarar i år att de fått tillräcklig information, och något fler tycker att deras frågor funnits med. Men fortfarande upplever en stor majoritet att det som rör deras livsvillkor sällan tas upp, och hjälpmedel, LSS och socialförsäkringen får dåliga omdömen båda åren.

	2022	2026
Har inte fått tillräcklig information för att veta hur de ska rösta	25 %	19 %
Av dem: medierna tog inte upp frågor som är viktiga för mig	96 %	82 %
Av dem: bristande tillgänglighet	16 %	15 %
Viktiga frågor har mycket sällan funnits med	50 %	36 %
Viktiga frågor har ganska eller mycket ofta funnits med	16 %	28 %
Hjälpmedel har bevakats ganska eller mycket dåligt	cirka 90 %	82 %
Socialförsäkring har bevakats ganska eller mycket dåligt	drygt 80 %	76 %

LSS har bevakats ganska eller mycket dåligt	drygt 80 %	65 % (89 % av dem med uppfattning)

Siffrorna för 2022 är de avrundade andelar som redovisades i rapporten från januari 2023. Andelen för LSS 2026 påverkas av att 27 procent svarat ”vet ej”.

Skillnaderna mellan åren bör inte läsas som att valrapporteringen blivit bättre. Båda enkäterna bygger på självrekryterade urval av omkring 200 personer, och det kan vara olika personer som svarat. Frågan om orsaker till otillräcklig information hade dessutom fler svarsalternativ i år.

Två frågor från 2022 finns inte med i år: hur väl olika mediekanaler förmedlat valinformation och om man prenumererar på en dagstidning. I stället har vi frågat vilka medier man följt valet i. SVT är den kanal flest tagit del av (90 procent), följd av dags- och kvällstidningar (68 procent), sociala medier (54 procent) och Sveriges Radio (51 procent). Det säger något om var ansvaret ligger, men inget om hur väl respektive kanal har bevakat valet.

Det saknades ett funktionsrättsperspektiv

De svarande har också kunnat ge egna kommentarer kring det som saknats och vad som varit bra i valrapporteringen. I svaren återkommer följande teman:

- att vardagens villkor inte syntes i valrapporteringen,
- att funktionsrättsperspektivet saknades i de stora frågorna, och
- att rapporteringen handlade mer om spelet än om politiken.

Många efterfrågar bevakning av assistans, färdtjänst, rehabilitering, hjälpmedel, ledsagning och stöd till anhöriga. Andra tar upp sjukersättning, utförsäkringar, Försäkringskassans bedömningar och ökade kostnader för vård, medicin och färdtjänst.

Vårdens bristande kunskap om kronisk sjukdom och multisjuklighet återkommer ofta.

”Jag hörde ingen prata om funktionshinder, inte heller många ord om äldre/omsorg.”

”Socialförsäkringen diskuterades knappt alls, inte anhörigas roll heller och då är det lätt att jag röstar på ett parti som senare visar sig ha andra åsikter

än jag i de frågorna.”

Precis som 2022 pekar flera svar på att funktionsrätt behandlas som en särskild fråga – om den alls tas upp – i stället för som en del av de breda samhällsfrågorna.

Perspektivet saknades när valrörelsen handlade om hushållens ekonomi, kriminalitet, klimat eller vården:

”Funktionsrättsfrågorna har varit osynliga i valdebatten.”

”Jag vill veta hur lönebidrag, sjukersättning och assistansersättning ska följa med inflationens utveckling.”

Mer politik – mindre spel

Många kritiserar att rapporteringen domineras av regeringsfrågan, opinionsmätningar och konflikter mellan partiledare. De efterfrågar konkreta besked om vad partierna vill göra, hur det ska finansieras och vad det betyder i praktiken, och fler följdfrågor från journalisterna. Flera beskriver debatterna som skrikiga och fulla av personangrepp, och efterfrågar en tydligare moderering:

”Endast rapportering om väljarundersökningar, partikonstellationer och partiledares privatliv.”

”Jag saknar generellt bra och intressanta följdfrågor från journalisterna.”

”Hur ska jag då veta vad partiet VILL göra när de bara fokuserar på vad andra gjort dåligt?”

Goda exempel från valrapporteringen

Några lyfter fram Politikbyrån i SVT, Agenda, politikerpoddar i radio och ett tv-program där publiken ställde frågorna direkt till partiledarna. Flera uppskattar textade inslag. Partiledardebatterna delar de svarande: några tycker att de visar tydligt vad partierna står för, andra att de är för röriga för att gå att följa.

Slutsatser

Personer med funktionsnedsättning möter fortfarande hinder och bristande tillgänglighet, men det tydligaste resultatet av den här enkätundersökningen är att många upplever att mediernas valrapportering inte speglar deras livsvillkor eller tar upp de frågor de tycker är viktigast. De flesta av dem som svarat har kunnat ta del av informationen och har kunnat bestämma hur de ska rösta. Men de har sällan känt igen sina egna livsvillkor i det medierna valt att rapportera om.

Det är samma slutsats som efter valet 2022.

Funktionsrättsperspektivet står sällan på agendan. När det gör det är det ofta **som en särskild fråga**, frikopplad från de breda frågorna om ekonomi, trygghet, vård och klimat som präglade valrörelsen.

De öppna svaren ger exempel: sjukersättningen saknas när hushållens ekonomi diskuteras, och personer med funktionsnedsättning saknas när kriminalitet eller stadsplanering diskuteras.

För väljare med funktionsnedsättning betyder det att de får veta mindre om hur partiernas förslag påverkar deras vardag. För övriga väljare riskerar frågorna bli helt osynliga.

Medskick till public service

1. **Ta in ett funktionsrättsperspektiv på de breda samhällsfrågorna.**
   När valrörelsen handlar om ekonomi, kriminalitet, skola, vård eller klimat berör det också personer med funktionsnedsättning. Låt dem medverka som väljare och experter, inte bara när frågan handlar om funktionsnedsättning.

2. **Ge vardagens frågor utrymme.**
   Hjälpmedel, socialförsäkring, LSS och personlig assistans, färdtjänst och rehabilitering är politiska frågor med tydliga skiljelinjer mellan partierna. Ställ följdfrågor om vad förslagen betyder i praktiken.

3. **Utforma informationen så att den fungerar för alla.**
   Textning som hinner läsas, tydligt tal, debatter där deltagarna inte pratar i mun på varandra, lättbegripliga sammanfattningar och teckenspråk gör valrapporteringen bättre för alla tittare och

lyssnare. Pröva formaten tillsammans med personer med olika behov.

4. **Följ upp speglingen.**
   Vi upprepar förslaget från 2022 om en oberoende analys av hur personer med funktionsnedsättning och funktionsrättsfrågor speglas i innehållet, som följs upp över tid.

Källor

FN (2006). Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.

FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2024). Sammanfattande kommentarer avseende Sveriges kombinerade andra och tredje periodiska rapport. CRPD/C/SWE/CO/2-3. Svensk översättning publicerad av Myndigheten för delaktighet. https://www.mfd.se/material/publikationer/fns-konvention-och-allmanna-kommentar/sammanfattande-kommentarer-avseende-sveriges-kombinerade-andra-och-tredje-periodiska-rapport/

Funktionsrätt Sverige (2023). Utvärdering av
funktionsrättsfrågor i media
inför valet 2022
https://funktionsratt.se/wp-content/uploads/frs/2023/01/Rapport-eftervalsenkat-medias-valrapportering.pdf

Ghersetti, Marina (2007). Bilden av funktionshinder. En studie av nyheter i Sveriges Television. Arbetsrapport nr 43. Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik och masskommunikation.
https://www.gu.se/sites/default/files/2024-05/1284268_nr43.pdf

Ljuslinder, Karin (2002). På nära håll är ingen normal. Handikappdiskurser i Sveriges Television 1956–2000. Doktorsavhandling. Umeå universitet, Institutionen för kultur och medier.

Myndigheten för delaktighet (2024). Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2023. Rapport 2024:10.
https://www.mfd.se/contentassets/9e15435a92e64c39adef7831d24cc665/2024-10-uppfoljning-av-funktionshinderspolitiken-2023.pdf

Regeringen (2025). Public service-uppdrag för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB 2026–2033. Regeringsbeslut 2025-12-04. Kulturdepartementet.

Statistiska centralbyrån (2023). Deltagandet i de allmänna valen 2022. Demokratistatistik, rapport 2023:1.
https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf

Funktionsrätt Sverige